

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА СУСПІЛЬНИХ НАУК**

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
з навчальної дисципліни «Логіка»
для підготовки бакалавра
напряму підготовки
6.140103 „Туризм”
6.140101i „Готельно-ресторанна справа”

2015 рік

ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ І ЗНАЧЕННЯ ЛОГІКИ ЯК ГАЛУЗІ ЗНАННЯ

План семінарського заняття

1. Історичні етапи становлення й розвитку логіки як науки.
2. Предмет і визначення логіки.
3. Різновиди логіки. Формальна логіка.
4. Формалізація. Взаємозв'язок мови і мислення.
5. Теоретичне і практичне значення логіки.

Основні поняття: логіка, формальна логіка, традиційна і сучасна логіка, класична і некласична логіка, міркування, логічна форма міркування, природна і штучна мова, формалізація.

Теми рефератів чи мультимедійних презентацій

1. Арістотель як фундатор традиційної формальної логіки.
2. Індуктивна логіка Ф.Бекона.
3. Символічна логіка Г.В.Лейбніца.
4. Мова – засіб спілкування і безпосередня дійсність мислення.
5. Значення логіки для науки і техніки.
6. Схоластична логіка.
7. Попередники логіки Арістотеля у Стародавній Греції.
8. Логіка Стародавньої Індії.
9. Співвідношення понять «традиційна логіка», «сучасна логіка», «символічна логіка», «математична логіка».
10. Правильні і неправильні міркування, хибні та істинні висновки

ТЕМА 2. ПОНЯТТЯ

План семінарського заняття

1. Сутність поняття, його зміст і обсяг. Закон оберненого відношення між змістом і обсягом.
2. Види понять за обсягом і змістом.
3. Відношення між поняттями. Діаграми Ейлера.

Основні поняття: поняття як форма мислення, зміст поняття, обсяг, види понять, діаграми Ейлера, логічні операції, обмеження, узагальнення, поділ, визначення поняття, класифікація, дихотомічний поділ, види визначень.

Теми рефератів чи мультимедійних презентацій

1. Поняття як спосіб відображення дійсності.
2. Типи відношень між сумісними і несумісними поняттями.

3. Поняття «універсальної множини», «повної підмножини», «порожньої множини».
4. Мовні засоби вираження поняття.
5. Операції узагальнення, доповнення, перетину та об'єднання обсягів поняття.
6. Структура та правила операції визначення поняття.
7. Спільне і відмінне для поняття та уявлення.

ТЕМА 3. СУДЖЕННЯ

План семінарського заняття

1. Судження як форма мислення. Види суджень.
8. Структура простого судження та його види.
9. Розподіл термінів у простому судженні.
10. Складні судження, їх види та істинність. Таблиці істинності.
11. Модальні судження, взаємовідношення між ними.

Основні поняття: судження, суб'єкт, предикат, логічна зв'язка, прості і складні судження, види простих суджень, категоричні судження, загальностверджуючі судження, загально-заперечні судження, частково-стверджуючі судження, частково-заперечні судження, категоричні судження, складні судження, кон'юнкція, диз'юнкція, імплікація, еквіваленція, таблиці істинності, логічний квадрат, відношення підпорядкування, відношення суперечності, відношення протилежності, модальний оператор, модальні судження.

Теми рефератів чи мультимедійних презентацій

1. Судження – форма відтворення предмета в динаміці.
2. Логічні сполучники у природній мові.
3. Поділ суджень за модальністю.
4. Види модальностей.
5. Безумовні судження.
6. Умовні судження.
7. Істинність диз'юнктивних суджень.
8. Логіка висловлювань
9. Логіка предикатів.
10. Істинність імплікативних суджень.

ТЕМА 4. ОСНОВНІ ЗАКОНИ ЛОГІКИ

План семінарського заняття

1. Поняття про закон мислення та про базові формально-логічні закони.
2. Характеристика основних законів формальної логіки:
 - а) закон тотожності;
 - б) закон суперечності (несуперечності);

- в) закон достатньої підстави;
 - г) закон виключеного третього.
3. Ознаки правильного мислення.

Основні поняття: науковий закон, логічний закон, тотожність, визначеність думки, несуперечність, формально-логічні суперечності, діалектичні суперечності, обґрунтованість міркування, закон тотожності, закон суперечності (несуперечності), закон виключеного третього, закон достатньої підстави.

Теми рефератів чи мультимедійних презентацій

1. Визначеність, несуперечливість, послідовність та доказовість як принципи правильного мислення.
2. Аристотель і закони формальної логіки.
3. Закони логіки: відображення об'єктивного в свідомості людини.
4. Гуманістичний характер закону достатньої підстави.
5. Неосновні закони логіки та їх сутність.
6. Логічні критерії істинності знання і практична діяльність людини.
7. Закони логіки і «логічний квадрат».

ТЕМА 5. УМОВИВІД. ДЕДУКТИВНІ УМОВИВОДИ

План семінарського заняття

1. Умовивід як складна форма логічного мислення. Загальні особливості, істинність та хибність, види умовиводів.
2. Види дедуктивних умовиводів.
3. Розділові (розподільні) та умовні умовиводи.

Основні поняття: умовивід, засновки, висновок, логічне слідування, безпосередні умовиводи, опосередковані умовиводи, простий категоричний силогізм, полісилогізм, ентимема, умовно-категоричний умовивід; модуси умовно-категоричного умовиводу, фігури силогізму, розділово-категоричний умовивід, дилема, сорит.

Теми рефератів чи мультимедійних презентацій

1. Логічне слідування, доведення, вивід та логічний наслідок.
2. Умовивід – опосередкована форма логічного мислення та знання.
3. Онтологія та гносеологія умовиводу.
4. Фігури і модуси категоричного силогізму.
5. Ентимема – скорочений категоричний силогізм.
6. Поняття дилеми та її логічна структура.
7. Дедукція в раціоналізмі Р.Декарта.
8. Обґрунтування умовиводу за «логічним квадратом».
9. Полісилогізми, соріти, епіхейреми як складні та складноскорочені силогізми.

10. Дедуктивні умовиводи в логіці Аристотеля.

ТЕМА 6. УМОВИВОДИ ІНДУКТИВНІ ТА ЗА АНАЛОГІЄЮ

План семінарського заняття

1. Поняття індуктивного умовиводу та його види.
2. Індуктивні методи встановлення причинних зв'язків.
3. Аналогія як умовивід, його структура та види.
4. Умови підвищення ступеня імовірності висновків у виводах за аналогією.

Основні поняття: індукція, повна і неповна індукція, наукова індукція, подібність, відмінність, комбінація, метод залишків, метод сукупних змін, аналогія, аналогія властивостей і відношень, строга і нестрога аналогія.

Теми рефератів чи мультимедійних презентацій

1. Індукція й емпіричні узагальнення.
2. Аналогія як основа методу моделювання в науці і техніці.
3. Індуктивна логіка Ф.Бекона.
4. Індуктивні методи встановлення причинних зв'язків.
5. Своєрідність математичної індукції.
6. Недедуктивний умовивід та його типологія.
7. Аналогія як умовивід: умови підвищення її ефективності.
8. Історичні аналогії і паралелі.

ТЕМА 7. ЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ЗАПИТАНЬ І ВІДПОВІДЕЙ. ГІПОТЕЗА

План семінарського заняття

1. Логічна структура запитання, його гносеологічна функція.
2. Види запитань, правила їх формулювання.
3. Логічний аналіз відповідей, їх класифікація та правила.
4. Поняття та значення гіпотези.

Основні поняття: запитання, відповідь, риторичні запитання, логічно коректні і логічно некоректні запитання, правильна і неправильна відповідь, гіпотеза, загальні, часткові та одиничні гіпотези, версія, описові та пояснюючі гіпотези.

Теми рефератів чи мультимедійних презентацій

1. Пізнавальна функція запитань: запитання як джерело нових знань.
2. Види запитань і відповідей.
3. Типові помилки при формуванні запитань.
4. Відповіді та їх гносеологічний статус.
5. Види гіпотез і перевірка їх істинності.

6. Гіпотези про загадку Тунгуського метеорита.
7. Зв'язок версії і гіпотези.
8. Робоча і наукова гіпотеза: спільне і відмінне.
9. Гіпотези про виникнення життя на Землі і людини.
10. Зв'язок гіпотези з іншими формами пізнання.

ТЕМА 8. ЛОГІЧНІ ОСНОВИ ТЕОРІЇ АРГУМЕНТАЦІЇ. МИСТЕЦТВО ПОЛЕМІКИ

План семінарського заняття

1. Доведення та його структура: теза, аргументація, демонстрація.
2. Пряме та непряме доведення: правила та можливі помилки.
3. Зміст логічної операції спростування та його структура.
4. Види спростування та правила.
5. Суперечка, її види та форми.
6. Дискусія, полеміка, диспут, дебати. Коректні та некоректні засоби ведення суперечки.
7. Логічний аналіз софізмів і паралогізмів, парадоксів та антиномій.

Основні поняття: аргументація, обґрунтування, критика, суперечка, дискусія, полеміка, диспут, дебати, теза, аргументи, демонстрація, спростування, пряме доведення, непряме доведення, софізми, паралогізми, парадокси, антиномії.

Теми рефератів чи мультимедійних презентацій

1. Аргументація як обґрунтування певного положення.
2. Логічні помилки в доведенні та спростуванні.
3. Софізми, паралогізми та парадокси.
4. Дискусія і доведення.
5. Підтвердження і спростування гіпотез.
6. Спростування. Способи спростування.
7. Проблема ведення дискусії і полеміки.